

Силабус курс

ЛЮДИНА У СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	041 «Богослов'я»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5,5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	іспит

Автор курсу та лектор:

к.філос.н., доц., Шелковая Наталія Валеріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри філософії, культурології та інформаційної діяльності

посада

shelkovaya@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-627-11-01

телефон

Skype:
live:shelkovaya_n

месенджер

314 ГК, за
розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Викладання дисципліни «Людина у сучасному соціумі» спрямовано на формування у здобувачів ВО знання сутності антропогенезу, вчень про людину у філософії, психології, соціології та соціальної психології; розуміння та здатність аналізувати головні ідеї цих вчень та використовувати у сучасності ті ідеї, які сприятимуть вдосконаленню людини та суспільства.

Курс може бути корисним здобувачам ВО за спеціальностями в галузі «04 Богослов'я», «03 Гуманітарні науки», а також при роботі на посадах в закладах середньої та середньо-спеціальної освіти, компаніях, підприємствах, а саме: викладача, консультанта із суспільно-політичних питань (в громадських організаціях), фахівця із зв'язків з громадськістю та пресою.

Результати навчання:

Знати:

антропологічні теорії походження людини; головні ідеї філософських, психологічних та соціологічних вчень про людину.

Вміти:

аналізувати особистісні та соціальні процеси у світі і нашій країні, використовуючи головні ідеї вчень про людину у антропології, філософії, психології, соціології та соціальній психології, використовувати цінні ідеї цих вчень для особистого та суспільного вдосконалення.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з філософії, психології та соціальної філософії.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність виявляти сутність вчень антропогенезу.
2. Здатність до аналізу вчень та праць про людину у філософії
3. Здатність до аналізу вчень та праць про людину у психології.
4. Здатність до аналізу вчень та праць про людину у соціології та соціальній психології.
5. Здатність зіставляти антропологічні, філософські, психологічні, соціологічні ідеї і знаходити в них актуальне для осмислення процесів у сучасному світі і нашій країні.
6. Здатність до аналізу і розумінню природи людини постіндустріального суспільства.
7. Здатність використовувати цінні ідеї вчень про людину у антропології, філософії, психології, соціології та соціальній психології для особистого та суспільного вдосконалення.
8. Здатність до освідомлення кардинальних змін соціального, економічного, культурного і психологічного характеру у сучасному постіндустріальному суспільстві і сучасних людей, особливо молоді, яка є «цифровою з народження».
9. Здатність орієнтуватися і знаходити своє місце у швидкоплинних процесах у всіх сферах життя.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Людина як предмет антропології	2/0/2	Поняття про антропологію. Напрямки антропології. Теорії походження людини (антропогенез). Еволюціонізм. Біологічна еволюція. Космічна еволюція. Креаціонізм. Теорія зовнішнього втручання (ТВВ). Основні концепції природи людини.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Проблема сутності та існування людини в історії філософії	6/0/6	Людина в філософії Стародавнього Сходу. Проблема людини в античній філософії. Середньовічна (біблійна) концепція людини. Людина в філософії епохи Відродження. Проблема людини в європейській філософії Нового часу. Раціоналізм Р. Декарта. Гносеологізм Ф. Бекона. Соціологія Т. Гоббса. Гносеологічна етика Б. Спінози. Вчення про людину філософів-просвітителів. Вчення про сутність та існування людини в німецькій класичній філософії (І. Кант, Г. В. Ф. Гегель). Соціологізм К. Маркса. Проблема людини в «філософії життя» (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, О. Шпенглер). Проблема людини і її існування в філософії екзистенціалізму Соціальна філософія і психологія Ортегі-і-Гассета та С. Московічі. Концепції людини в постструктуралізмі.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Проблема людини та суспільства у психології	6/0/6	Психоаналіз З. Фрейда. Аналітична психологія К.Г. Юнга. Міжособистісний психоаналіз К. Хорні. Індивідуальна психологія А. Адлера. Політична психологія Г. Лассуелла. Екзистенційна психологія В. Франкла. Соціальна психологія Е. Фромма. «Трансактний аналіз» Е. Берна. Фрейдомарксистський психоаналіз С. Жижєка.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Людина як предмет соціології, соціальної філософії та соціальної психології. Ч. 1. Первинна соціалізація	6/0/6	Поняття соціалізації. Первинна і вторинна соціалізації. Агенти та інститути соціалізації. Стадії соціалізації. Особливості первинної соціалізації в сучасному соціумі. Дитинство. Перший досвід соціалізації - в утробі матері. Другий досвід соціалізації - в пологовому будинку. Зустріч очей новонародженого і матері. «Мова очей». Особливості сприйняття світу новонародженим. Особливості спілкування немовлят. Дитинство. Гра як засіб соціалізації. Види ігор. Роль іграшок в гендерному вихованні дитини. Роль комп'ютера в	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>формуванні особистості. Особливості світосприйняття «цифрових з народження».</p> <p>Підлітковий вік. Комп'ютер і дитина. Проблема комп'ютерної та моб-залежності. Роль картинок у формуванні світосприйняття дітей і підлітків.</p> <p>Юнацький максималізм. Роль музики у формуванні світосприйняття і мірочувствія підлітка. Підліток в «суспільстві споживання». Проблема раннього прагматизму.</p>	
5.	Людина як предмет соціології, соціальної філософії та соціальної психології. Ч. 2. Вторинна соціалізація	8/0/8	<p>Особливості вторинної соціалізації в сучасному соціумі</p> <p>Загальна характеристика сучасного Західного суспільства. Особливості переходу від індустріального суспільства до постіндустріального та інформаційного суспільства. Сучасне суспільство крізь призму синергетики.</p> <p>Суспільство споживання як специфічний спосіб соціалізації. Ж. Бодрійяр та З. Бауман про особливості соціалізації особистості в «суспільстві споживання».</p> <p>Соціалізація людини в інформаційному суспільстві. Особливості комунікації і соціалізації в «епoxy Інтернету». Почуття самотності як парадокс глобального віртуального спілкування. Феномен краудсорсингу.</p> <p>Сучасні мас-медіа як засіб соціалізації. Роль ЗМІ та ЗМК у формуванні світосприйняття особистості. Мас-медіа як рушійний фактор розвитку масової культури і масового консьюмеризма.</p> <p>Соціалізація як масовізація і варваризація. Ортега-і-Гассет і С. Московічі про формування «людини-маси». Риси психології «людини-маси».</p> <p>Особистість і натовп. Особливості психології натовпу. Е. Фромм і В. Кантор про агресію (сутність, причини і наслідки) і проявах варварства в сучасному світі. Страх і агресія.</p> <p>Ставлення до насильства в сучасному суспільстві.</p>	<p>Участь в обговоренні</p> <p>Тести</p> <p>Індивідуальні завдання</p>

Рекомендована література

1. Адлер А. Понять природу человека. СПб. : Академический проект, 1997. 256 с.
2. Бауман З. Текучая современность. – СПб.: Питер, 2008. – 240 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. Минск : Прамеб, 1992. 384 с.
4. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры. М. : Культурная революция, Республика, 2006. 269 с.
5. Жижек С. Реальность виртуального. *Vita Cogitans. Альманах молодых философов*. 2013. №7/ URL: <http://ojs.philosophy.spbu.ru/index.php/vitacogitans/article/viewFile/424/402>
6. Кантор В. Между произволом и свободой. М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2007. 272 с.
7. Московичи С. Век толп. М.: Центр психологии и психотерапии, 1998. 480 с.
8. Ортега-и-Гассет. Восстание масс. М.: АСТ, 2008. 347 с.
9. Смолл Г., Ворган Г. Мозг онлайн. Человек в эпоху Интернета. М.: Колибри, Азбука-Аттикус, 2011. 352 с.
10. Тоффлер Э. Третья волна. М. : АСТ, 2002. 776 с.
11. Франкл В. Человек в поисках смысла. М. : Прогресс, 1990. 368 с.
12. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. М. : Наука, 1989. 456 с.
13. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. М. : АСТ, 2007. 624 с.
14. Фромм Э. Бегство от свободы. М. : Прогресс, 1990. 272 с.
15. Хорни К. Наши внутренние конфликты. СПб. : Лань, 1997. 240 с.
16. Шелковая Н. В. Что есть человек? – *Науковий вісник № 7. Серія «Філософія»*. Харків: ХДПУ, 1999. Вип. 2. С. 33–41.
17. Шелковая Н. В. Мысли о природе человека. *Філософія спілкування: філософія, психологія, соціальна комунікація*. Харків: ХНТУСГ ім. П. Василенка «Міськдруку». 2013. № 6. С. 203–209.
18. Шелковая Н. В. Ницшеанская концепция Homo gaudialis. *Матеріали XXVI Міжнародної наукової конференції «Гуманізм. Людина. Особистість»* (16–18 жовтня 2014 р.). – Дрогобич, 2014.
19. Шелковая Н. В. От homo sacralis к Hi-Tech homo. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Философия. Культурология. Политология. Социология*. Т. 24 (65). № 1-2. Симферополь: Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, 2013. С. 33–43.
20. Эпштейн М. Н. Отцовство. Роман-дневник. М.: Никая, 2014. 320 с.
21. Юнг К. Г. Проблемы души нашего времени. М.: Прогресс, Универс, 1994. 336 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач ВО може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	14
Тести	14
Індивідуальні завдання	22
Іспит	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів ВО

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

*Плагіат та академічна
добročесність:*

Під час виконання завдань здобувач ВО має дотримуватись політики академічної добročесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі ВО вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі ВО:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань здобувачі ВО:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Ідентифікаційні ознаки документа (назва, дата впровадження тощо)

Положення про формування силябусів навчальних дисциплін СНУ ім. В. Даля
Редакція 2020-01, без змін
Введено в дію 03.02.2020

З положенням ознайомлений (-а) та зобов'язуюсь виконувати:

№ з/п	посада	П.І.Б	Дата ознайомлення	Підпис про ознайомлення

№ з/п	посада	П.І.Б	Дата ознайомлення	Підпис про ознайомлення

